

REID MAYNE

KULLANKAIVAajat JA
INDIAANIT: KERTOMUS
POHJOIS-MEKSIKOSTA

Mayne Reid
Kullankaivajat ja indiaanit:
Kertomus Pohjois-Meksikosta

*http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=25450564
Kullankaivajat ja indiaanit: Kertomus Pohjois-Meksikosta:*

Содержание

Ensimmäinen luku.	4
Toinen luku.	15
Kolmas luku.	23
Neljäs luku.	29
Viides luku.	43
Kuudes luku.	49
Конец ознакомительного фрагмента.	52

Mayne Reid

Kullankaivajat ja indiaanit: Kertomus Pohjois-Meksikosta

Ensimmäinen luku. Veden puute

»*Mira! Mira! El Cerro Perdido!*«

»Katsokaa! Katsokaa tuota salaperäistä vuorta! Vaikk'emme vielä ole perillä, voimme kuitenkin nähdä matkamme määrän. Se näyttää muodostavan osan taivaasta, pilven voisi ehkä sanoa, mutta että tuo on se vuori, se on aivan varmaa!«

Ratsastaja, joka lausui nämä sanat, ei ollut yksin. Ainoastaan teatterissa ihmiset puhuvat itseksensä.

Ratsastaja, joka istui pienen, harmaan papurikkohevosen selässä, kulki lukuisan matkueen etunenässä parin, kolmen myöskin ratsastavan herrasmiehen rinnalla. Heitä seurasi muita ratsastajia ja suuria säkkikankaalla verhottuja tavaravaunuja. Näitä viimemainituja, jotka olivat erittäin kömpelötekoisia ja kuormana tuhansia erilaisia esineitä, veti kutakin kahdeksan muulia. Vaunut olivat oikeita pyöriviä taloja, joiden asukkaina oli kokonaisia siirtolais-perheitä. Muulit, joita käytettiin

kuormajuhtina, muodostivat edellämainittujen takana *atajo*'n, se on raition, joka pitkänä jonona levisi jälkijoukoksi. Vihdoin mahdollittoman suuri lauma sarvikarjaa, jota paimenet ajoivat ja joka muodosti vihoviimeisen osaston koko matkueessa.

Kaikki miehet olivat ratsain, vieläpä paimenet ja muulien ajajatkin. Matkustus sellainen kuin heidän voi tuskin tapahtuakaan toisella tavalla. He tulivat Arispen kaupungista Meksikossa ja kulkivat niitten avaroitten ja autioitten tasankojen halki, jotka reunustavat Sonoras-nimisen valtion pohjoista rajaa ja nimitetään *Llanos*. Matkueessa oli melkein yksinomaan kaivostyömiehiä. Ilman suurempia vaikeuksia voitiin tämä arvata siitä puvusta, johon useammat olivat puetut ja erittäinkin siitä määrästä köysiä, työ-aseita ja koneita, joitten omituisia muotoja voitiin huomata vaunujen karkeiden peitteiden alta.

Tässä oli toisin sanoen äärettömän suuri matkue kullankaivajia, jotka päällikkönsä johtamina vaelsivat tyhjiin kaivetusta *veta*'sta toiseen, joka juuri äsken oli löydetty ja jolle kaikki yksissä neuvoin arvelivat omistaa työnsä. Heidän vaimonsa ja lapsensa seurasivat heitä, sillä aikomus oli asettua tänne moneksi vuodeksikin, – tähän kaukaiseen kulmaan Sonoran erä-aavikkoa.

Paitsi niitä kahta ratsastajaa, joiden vaaleat hiukset osoittivat pohjoismaalaista syntyperää, olivat kaikki muut meksikolaisia, vaikkeivät samaa rotua, sillä voitiin heidän kasvojensa piirteissä huomata värivivahduksia kaikenlaisia aina espanjalaisen paperinkeltaisesta alkuasukkaitten kuparinpunaiseen ihoväriin

saakka. Olivatpa muutamat täysiverisiä indiaanejakin *Opatas-*sukua, erästä niistä indiaaniheimoista, joita kutsutaan *manses*, se on voitettu ja sivistetty, ja jotka yhtä vähän muistuttavat villejä veljiään kuin kotikissa tiikeriä.

Muutamat erilaisuudet puvussa ilmaisivat jo ensi silmänluonnilla eroituksen matkustajain säädyssä ja arvoasemassa. Kaivostyömiehet ja työnjohtajat olivat enemmistönä. Sitä paitsi löytyi kuormarenkejä, *arrieros* ja *moros*, jotka kaitsivat vetojuhtia, *vaqueros* eli häränpaimenia sekä kaikellaisia palvelijoita kumpaaakin sukupuolta.

Se ratsastaja, jonka sanat me ilmoitimme kertomuksemme alussa, ei ollut seurueensa näköinen, ei pukunsa eikä yhteiskunnallisen asemansa puolesta. Hän oli kulanetsijä eli *gambusino*, niinkuin meksikolaiset sanovat, yksi niitä olioita, joita näissä seuduin on niin runsaasti, ja jotka isästä poikaan omaavat erinäisen taidon maansisälmyksistä löytää tätä keltaista metallia. Hänen nimensä oli Pedro Vicente. Hänellä oli omituiset kasvonpiirteet, kasvot, jotka eivät olleet tavallisten ihmisten kasvojen näköiset ja hänen mustat silmänsä näkyivät tahtovan tutkia sydämmiä samalla tavalla, kuin ne ymmärtäisivät tunkea läpi aarnioitten sisimmätkin loukerot. Juuri Petro Vicente oli muutamia viikkoja ennen löytänyt sen *vetan*, jonne karavaani nyt oli matkalla. Hän oli kiiruhtanut ilmoittamaan löytönsä Arispen viranomaisille sekä antanut merkitä sen viraston rekisteriin, joka maan lakien mukaan turvasi hänelle yksinomaisen omistusoikeuden löytämäänsä kulta-aarnioon. Kun me nyt tämän

tiedämme, voisimme otaksua että *gambusino* oli koko tämän kullankaivajamatkueen päällikkö. Niin ei kumminkaan ollut asian laita. Hänen varallisuutensa ei myöntänyt hänelle tilaisuutta alkaa työtä, joka vaati niin suuria pääomia etukäteen ja hän oli sentähden ollut pakoitettu luovuttamaan oikeutensa rikkaalle kauppahuoneelle *Villanneva ja Tresillian*, saaden sitä vastaan suuren summan käteistä rahaa ja lupauksen suureen osallisuuteen tulevassa voitossa.

Yritys näytti lupaavalta. *Villanneva ja Tresillian* olivat jättäneet vanhan aarnionsa, josta heille oli ainoastaan hyvin vähän tuloja ja olivat lähteneet matkalle kaiken työväkensä ynnä heidän vaimojensa ja lastensa kanssa kuljettaen mukanaan täydellisen varaston kaivostyökapineita ynnä kaikkea mitä he jokapäiväisessä elämässään välttämättömästi tarvitsivat. Juuri heidän karavaaninsa pysähtyi llanolla, kun johtaja Pedro Vicente huudahti:

»Katsokaa! Katsokaa tuota salaperäistä vuotta!«

Ne henkilöt, joiden puoleen *gambusino* nimenomaan kääntyi, olivat juuri nuo molemmat yhdysmiehet. Toinen, don Estevan *Villanneva*, oli noin viidenkymmenen vuoden ikäinen meksikolainen. Hänen jalot ja ylpeät kasvonpiirteensä muistuttivat hänen andalusialaisia esi-isiään. Toinen rohkeakasvuinen, laiha ja valkoverinen, oli englantilainen Robert *Tresillian Cornwallista* kotoisin, joka vaimonsa kuoltua oli jättänyt synnyinmaansa ja asettunut Meksikoon.

Siinä tuokiossa, josta puhumme, olivat kaikki matkustajat,

ensimmäisestä viimeiseen asti, alakuloisia ja nähtävästi levottomia. Ei tarvinnut muuta kuin luoda katse heidän hevosiinsa ja muuleihinsa huomatakseen syyn tähän. Jokainen näistä eläimistä oli vallan surkeassa tilassa. Voitiin lukea kylkiliut niiden laihtuneilla kupeilla. Niiden hervottomat ja eteenpäin ojennetut kaulat riippuivat väsyneinä rintaa vastaan. Tuskin jaksoivat liikuttaa jalkojansa ja syvälle kuoppiinsa painuneet silmät, suusta letkottava kieli, joka riippui alas kuivien ja polttavien huulien välistä, osoittivat kuinka paljon nämä raukat saivat kärsiä. Eläin parat eivät olleet kolmeen päivään saaneet vettä ja tuo niukka laidun, jota tähän asti olivat aavikolla tavanneet, ei antanut heille tarpeeksi ravintoa.

Pitkä pouta-aika oli ollut Sonorassa. Moneen kuukauteen ei ollut näissä seuduin satanut pisaraakaan. Kaikki purot, kaikki lammikot, vieläpä kaikki muuten niin runsasvesiset lähteetkin, jotka matkamiehemme tapasivat matkallaan, olivat aivan kuivuneet. Ei ollut siis ihme, että eläinten voimat olivat loppuneet ja niiden omistajat täynnänsä synkimpiä aavistuksia. Vielä neljäkymmentäkahdeksan tuntia sellaista oloa oli sama kuin kuolema useimmille ellei kaikille.

Gambusinon huudahduksen kuullessaan päästivät hänen matkatoverinsa helpoituksen huokauksen ja sitä suurempi oli tämä helpoitus mitä syvempi heidän huolensa sitä ennen oli ollut. He tiesivät kyllä, että tämä merkitsi ruohoa eläimille ja vettä kaikille. Pedro oli jo kauan osoittanut tuota Salaperäistä vuotta sinä tarkoitusperänä, johon oli pyrittävä ja tämän vuoren

ympäristöä ihanimpana majoituspaikkana, jota uneksia voitiin – keidas-erämaassa, pieni maallinen paradiisi. Sen lisäksi tahtoi kullannetsijä eräältä vuoren huipulta antaa heidän nähdä ne rikkaat kultasuonet, jotka tähän saakka olivat ainoastaan hänelle tunnetuita.

Kerran vuoren juurelle saavuttua ei ollut enää tarpeen pelätä veden puutetta, vaikka kuivuus olisi kuinka suuri tahansa, ei pelätä ruoan niukkuutta eläimille, sillä löytyihän täällä alituisen pulppuava lähde sekä järvi laidunmaitten ympäröimänä, joilla tiheä ja mehevä ruoho kaikkina vuoden aikoina peitti maan ikäänkuin viheriä smaragdimatto.

»Oletteko aivan varma siitä, että tämä on tuo salaperäinen vuori?« kysäsi don Estevan kiinnittäen katseensa yksinäiseen kukkulaan, jota Pedro sormellansa osoitti taivaan rannalla.

»Si, sennor«,¹ vastasi Pedro hiukan närkystyneenä, »yhtä varma kuin että isäni nimi oli Pedro Vicente. Ja kuinka ajattelettekaan, että minulla olisi epäilyksiä siinä suhteessa, kun äitini varmaankin satoja kertoja on minulle jutellut, mitenkä minut kastettiin? Naisparka ei ole koskaan löytänyt lohdutusta kaikesta siitä mitä sai maksaa edestäni siinä tilaisuudessa. Ajatelkaa, sennores, kaksikymmentä pesosta hopeassa ja kaksi vahakynttilää, hirveän suuria vahakynttilöitä ja mitä valkeimmasta aineesta tehtyjä! Kaikki nämä kustannukset vakuuttaakseen minulle saman nimen ja samat henkiset avut, jotka olivat isälläni, joka kumminkaan ei ollut muuta kuin köyhä

¹ Niin, herrani.

gambusino, niinkuin minäkin.«

»Hyvä Pedro, älkää olko pahoillanne,« vastasi don Estevan nauraen. »Tuon pitäisi jo aikoja sitte oleman unhotukseen haudattuna. Jos te joskus olettekin olleet köyhä, niin olette tätä nykyä niin rikas, ettette tarvitse vaikeroida niin vähäpätöisestä menoerästä, semminkin kun siitä on jo niin pitkät ajat.«

Don Estevan puhuikin totta. Onnellisen löytönsä jälkeen oli Pedro rikas.

Kuka hyvänsä, joka oli nähnyt hänet kolme kuukautta sitte, ei olisi voinut tuntea häntä samaksi ihmiseksi, niin oli hänen ulkomuotonsa somistunut hänen eduksensa. Ennen oli hän kalpea ja ryysyinen. Likaiset ja vaalistuneet vaatteensa pysyivät tuskin hänen päällään ja hänen hevostansa voi liioittelematta kutsua koniksi. Nyt sitä vastoin ratsasti hän komeasti varustetulla ja satuloidulla rotuhevosella, ja hänen ulkoasussaan loisti kaikki ne kiiltävät koristeet, joita meksikolainen *ranchero* käyttää monivärisessä puvussaan.

»Leikki pois,« keskeytti Robert Tresillian levottomana. »Tuo vuori, jonka näemme edessämme, onko se vai eikö se ole se Salaperäinen vuori?«

»Olenhan sen jo sanonut,« vastasi gambusino lyhyesti vielä enemmän loukkaantuneena siitä itsepintaisesta epäilyksestä, jota muukalainen suvaitsi osoittaa, vaikka hän, Pedro, oli sen vakuuttanut; hän, joka kumminkin tunsii jokaisen alan Sonoran erämaassa.

»Hyvä,« jatkoi Tresillian. »Mitä pikemmin me tulemme

sinne, sitä parempi. Minä arvelen, että sinne vielä on noin kymmenen peninkulman² matka.«

»Te voitte laskea kaksi vertaa niin paljon, *caballeros*,³ ja vielä lisäksi muutamia metriä siihen,« sanoi Pedro.

»Mitä! Kaksikymmentä peninkulmaa!« huudahti hämmästynyt englantilainen. »Sitä en voi uskoa!«

Gambusino vastasi vaan rauhallisesti:

»Jos teidän armonne yhtä usein kuin minä olisi matkustanut aavikolla, niin tietäisi teidän armonne yhtä hyvin kuin minäkin, miten siinä suhteessa on arvosteltava. Täällä ulkona eivät matkamäärät aina ole sellaisia, miltä ne ensi katsahdukselta näyttävät.«

»Noh, kun te sen vakuutatte, niin minä sen uskonkin,« vastasi englantilainen. »Minulla on suuri luottamus teidän avuihinne, mitkä hyvänsä ne ovatkin, Pedro Vicente, kun minä arvostelen niitä sen taidon mukaan, jota te olette osoittaneet kullanetsijänä.«

Gambusinon loukattu itserakkaus hyvittyi tämän kohteliaisuuden kautta.

»*Mil gracias*,⁴ don Roberto,« vastasi hän syvästi kumartaen. »Te voitte luottaa minun sanoihini, sennor, sillä minä en puhu umpimähkään, vaan voin arvostella matkan pituuden melkein kyynärälleen. Voitte ajatella etten ensi kertaa matkusta täällä. Ennenkuin ajattelin johtaa teidät tänne, *caballeros*, piti minun

² Englannin peninkulma niinkuin muuallakin tässä kertomuksessa.

³ Caballero = herra.

⁴ Tuhannet kiitokset.

itseni enemmän kuin yhden kerran käydä täällä ja tehdä tarkkoja tutkimuksia ja muistankin hyvin hyvästi tuon suuren *palmillan*, jonka näette tuolla vasemmalla puolellanne.»

Pedro osoitti puhuessansa sormellaan Robert Tresillianille hyvin paksurunkoista puuta, josta nippu pistimen muotoisia lehtiä riippui alas.

»Jos teidän armonne vielä epäilee sanojeni totuutta,« jatkoi gambusino, joka piti kunnianasiana vakuuttaa englantilaista, »niin vaivatkaa itseänne sen verran, että tutkitte lähemmin tätä puuta. Te tulette löytämään sen kaarnassa kaksi kirjainta, P. ja V., teidän palvelijanne Pedro Vicenten alkukirjaimet. Se on pikku muisto minun persoonastani, jonka jätin perästäni, kun kolme kuukautta sitten matkustin tätä tietä.«

»Minä uskon teitä ilman todisteita,« vastasi Tresillian ja hymyili tuollaiselle omituiselle »muistolle« noin kaukana erä-aavikossa.

»Suvaitkaa minun sitte lisätä, sennor, että onnellisimmassa tapauksessa voimme saapua tuon Salaperäisen vuoren juurelle vähän ennen auringon laskua.«

»Aivan varmaan, Pedro,« lisäsi don Estevan ystävällisesti. »Emme saa aikaa hukata. Tahdotteko ratsastaa tuonne jälkijoukon luo ja antaa käskyn jatkaa matkaa. Sanokaa muulinajajille, että jouduttavat eläimiensä kulkua niin paljon kuin mahdollista.«

»Niinkuin käskette, teidän armonne, vastasi gambusino.

Hän tervehti kumpaistakin isäntäänsä vilkkaasti heiluttaen

leveäreunaista hattuaan päänsä päällä.

Sen perästä kiiruhti hän hevostansa kannuksiensa pyörillä, jotka olivat enemmän kuin viisi senttimetriä läpileikkauksessa sekä ajoi täyttä neliä karavaanin jälkijoukkoon. Tuokiota ennen kuin oli ehtinyt vaunujen luo, nosti hän kunnioittaen hattuaan, ratsastaen pienen joukon ohitse, jota emme vielä ole lukijoillemme esittäneet, mutta jossa kumminkin oli matkueen miellyttävimmät henkilöt.

Kaksi näistä kuului heikompaan sukupuoleen. Toinen oli noin kolmenkymmenen viiden tai neljäkymmenen vuoden ikäinen nainen, jota vielä voi sanoa erittäin kauniiksi. Toinen, herttainen nuori tyttö, melkein vielä lapsi, oli niin hänen näköisensä, ettei voinut olla kukaan muu kuin hänen oma tyttärensä. Tyttären komeat mustat silmät loistivat kuin tähdet paksun, mustan tukan alta, joka vivahti sinertävältä, ja hänen pikku suunsa oli ikäänkuin puoleksi puhjennut granaatti-omena. Ei ollut vielä koskaan espanjalainen mantilja koristanut ihailtavampaa päätä. Nuoren tytön nimi oli Gertrudes ja hänen äitinsä oli sennora Villanneva. Tuskinpa näki enemmän kuin heidän päänsä tuossa meksikolaisessa kantotuolissa, *la litera*, jota tämän maan ylhäiset käyttävät matkoilla, joissa tiet ovat liian kapeat ja vaivaloiset vaunuille. Sentähden olikin valittu litera, koska se tarjosi mukavimman ja vähimmän väsyttävän keinon matkustaa. Sitä kantoi kaksi kaunista nuoren meksikolaisen ohjaamaa muulia, toinen edessä, toinen takana.

Neljäs henkilö oli Robert Tresillianin poika. Nimensä oli

Henry ja hän oli äsken täyttänyt yhdeksäntoista vuotta. Henry oli heikkokasvuinen, kaunis, vaaleatukkainen poika, ja kasvonsa piirteet olivat hienosti muodostuneet, ehkei laisinkaan naiselliset. Kasvonsa ilmaisivat rohkeutta ja päättäväisyyttä ja kookas vartalonsa harvinaista voimaa ja ketteryyttä. Hän kallistihe alas satulastansa ja keskusteli naisten kanssa, jotka olivat hiukan sysänneet kantotuolin verhot syrjään, ja heidän keskustelunsa näkyi olevan vilkasta. Nuorukainen kertoi epäilemättä sen hyvän uutisen, jonka Pedro Vicente oli ilmoittanut, sillä Gertrudes kuunteli ihastuksella ja hänen silmänsä osoittivat erinomaista iloa.

Vihdoin annettiin merkki, että Salaperäinen vuori oli lähellä. Janoa ei kauemmin tarvinnut peljätä, ja kullankaivajien kärsimykset lähenivät loppuansa.

Karavaani sai jälleen entisen rohkeutensa.

»*Anda! Adelante!*« (Eteenpäin) huusi Pedro.

Muulienajajat toistivat tämän huudon toinen toisensa perästä aina matkueen viimeisiin asti. Vankkurit natisivat ja läksivät jälleen liikkeelle ruoskien alituisesti roikkuessa ja pyörien puolapuitten naristessa.

Toinen luku.

Coyoterós

Onnettomuudeksi Arispen kullankaivajille ei heidän matkueensa ollut ainoa, joka samana päivänä matkaili Sonoran erä-aavikossa, ja kun kullankaivajat pohjoisessa havaitsivat sen kukkulan, jota Pedro nimitti nimellä Salaperäinen vuori, lähenei tavattoman sattumuksen johdosta myös muita inhimillisiä olentoja samaa kukkulaa, vaikka vastakkaiselta suunnalta. Edelliset eivät kumminkaan huomanneet mitään, osittain sentähden, että he olivat niin kovin pitkän matkan päässä ja osittain senkin tähden, että heitä esti siitä epätasaisuudet maanpinnassa.

Toisella matkueella ei ollut minkäänlaista yhtäläisyyttä sen kanssa, josta äskettäin olemme lukijoillemme kertoneet. Ensiksi oli se paljoa lukuisampi, vaikka se, katsottuna yhdessä ryhmässä ja matkan päästä näytti vaativan paljoa vähemmän tilaa, sillä ei siinä ollut muulia eikä sarvikarjaa, ei vaunuja eikä minkäänlaisia matkatavaroita. Äsken tulleet eivät olleet vastuksekseen ottaneet mukaansa vaimoja ja lapsia, vielä vähemmin kantotuoleja ja ylimyssukuisia naisia. Heidän joukossaan oli ainoastaan ratsastajia, aseilla varustettuja hampaihin asti. Jokaisella heistä oli takanaan poikkipuolin evässäkki ja puinen vesileili. Heidän pukunsa oli yhtä alkuperäinen eikä juuri monijaksoinen.

Useimmilla ei ollut muita vaatteita kuin liinaiset housut, korkeat hirvennahkaiset säärystimet ja mokkasiinit⁵ ynnä *serape* yön varaksi.

Serape ei ole muuta kuin villapeite.

Ne, jotka muodostivat poikkeuksen, eivät olleet yli puolen tusinan. Heillä näkyi olevan suuri valta seuralaisiensa ylitse, ja yksi heistä, jolla oli enemmän arvomerkkiä ja koristuksia kuin muilla, oli luultavasti heidän ylimmäinen päällikkönsä.

Hänen hallitsija-arvomerkkinsä olisivat tehneet pilaa maailman kaikille vaakunakirjoille. Ne olivat ehkä aivan ainoita laadultaan koko maailmassa, ja mikä kummallisinta oli, niitten omistaja ei kantanut niitä kuvattuna kilpeensä, vaan oli tatueerannut ne omaan ruumiisensa. Kalkkalokäärme, maalattu tummanpunaisella, pää ja häntä pystyssä, leuvat ammollaan ja kieli ojossa, ikäänkuin pistääksensä näkymätöntä vihollista, kiemurteli kiehkuroitansa hänen paljaalla vaskenkarvaisella rinnallaan. Sen pyöreän kehän sisällä, jonka käärme muodosti, nähtiin vielä joukko muita samalla lystillisiä ja hirvittäviä vertauskuvia. Inhottava sisilisko ja tiikerikissa olivat jotakuinkin kuvattuja, sekä vihdoin tämän kiehkuran keskellä ja näkyvimällä paikalla vertauskuva, joka on tunnettu yli koko maailman: pääkallo ja kaksi ristiin pantua sääriluuta, kömpelösti piirrettyjä liidulla. Höyhentöyhtö liehui tämän miehen päässä, jonka kasvot olivat yhtä raa'at piirteiltään kuin vastenmielisetkin.

Tuskin tarvinnee mainita, että tämä oli indiaani. Hän ja hänen

⁵ Indiaanein nahkaiset lapinkengän muotoiset jalkineet.

seuralaisensa kuuluivat heimoon, joka enin kaikista on tullut kuuluksi villeydestänsä – Apachit eli *coyoteerot*, jonka nimen olivat saaneet henkisen yhtäläisyytensä vuoksi uuden maailman sakaalin, *kojoote*'n kanssa.

Koska naiset ja lapset olivat kotiin jätetyt, näytti tämä asianlaita viittaavan siihen, että kojoteerot olivat jollain sotalaisella retkellä. Heidän varustuksensa ja sotakuvauksensa osoittivat tätä vielä selvemmin. He olivat varustetut pyssyillä, pistooleilla ja peitsillä. Olipa vielä muutamilla revolvereja ja karbiineja oivallisinta lajia, sillä sivistys on heille ainakin opettanut kaikenmoisia tappotapoja. Näitten lisäksi riippui vielä tuo kauhua tuottava skalppiveitsi heidän vyöstänsä.

He matkustivat järjestetyissä riveissä kaksittain, eikä »indiaanilaisessa linjassa«. On jo aikoja siitä kun indiaanit prerioilla ja pampailla oppivat arvossa pitämään vihollistensa kalpeakasvoisten käyttämää sotilaallista järjestystä sekä alkoivat panna sitä käytäntöön erittäinkin ratsujoukoissaan. Kaikki kansanheimot ovat ymmärtäneet hyödyksensä käyttää sitä opetusta, jonka valkoihoiset ovat antaneet heille sotataidossa, ja Meksikon pohjoisissa valtioissa, Tamaulipaassa, Chihuahuassa ja Sonorassa, on uudistunein kerroin nähty, miten comanchit, navajit ja apachit ovat hyökänneet meksikolaisten kimppuun järjestetyissä taisteluriveissä ja siten tuhonneet lukuisia vastustajojta. Mutta tällä avonaisella ruohotasangolla, jolla tämä coyoterousjoukkue nyt matkusti, ei ollut minkäänlaista pakkoa rientää eteenpäin järjestetyssä kolonnassa, minkä vuoksi olivat

valinneet sen matkustustavan, jonka jo olemme maininneet.

Punaihoiset eivät olleet, niinkuin kullankaivajat, vaeltaneet kolmea päivää perätysten kuumassa erä-aavikossa. He, jotka tarkoin tunsivat sen maan, jonka kautta oli kuljettava, tiesivät hyödykseen käyttää sen vähimmätkin edut, voiden aina valita lepuusijoiksi kaikki pienemmätkin majapaikat, eivät ensinkään olleet kuumuudesta kärsineet. Yhtä vähän olivat he huolissansa retkensä jatkamisesta, sillä heidän tuli matkailla virtaa pitkin, jota kartoissa kutsutaan *Rio San-Miguel*, vaan meksikolaiset mainitsevat *Horcasitas*. Kaikki asianhaarat näkyivät siis olevan edullisia heidän yritykselleen.

Tuntia ennen auringon laskua huomasivat he vuoren taivaan rannalla. Indiaanit eivät tunne sitä nimeltä *Cerro Perdido*, vaan nimittävät sitä *Nauchampa-Tepetl*.

Tämän yhteydessä on vallan merkillistä ottaa huomioon se heimolaisuus, joka on olemassa pohjois-Meksikon indiaanein ja etelässä asuvien azteekein välillä. Jälkimäisten kielessä on Perote-vuorella sama nimitys kuin Nauchampa-Tepetlillä. Sana *cofre*, joka tavallisesti nimeen liitetään, merkitsee niinkuin Nauchampakin kohverttia eli laatikkoa, joka nimitys on annettu niille niitten eräiltä tahoilta selvän yhtäläisyyden vuoksi äärettömän suorakaiteen muotoisen kohvertin kanssa, missä ylimmäinen kansi muodostaa tasangon, jolla on jommoinkin laajuus.

Mutta kojoteerot eivät paljon huolehtineet kielitieteestä, he ajattelivat vaan murhaa. Heidän retkensä ainoa tarkoitus

oli hävittää muutama opatas-nimisen indiaaniheimon kylä tai muutamia valkoihoisten Horcasitaan rannoille perustamia uudisasutuksia. Kun tuo Salaperäinen vuori ilmestyi heidän silmiensä eteen, esiintyi toinen kysymys, joka tuokion ajaksi kiinnitti heidän ajatuksensa. Oli ratkaistava kysymys, oliko viisasta tai edes mahdollista ehtiä sinne yön kuluessa. Ajatukset menivät hajalle. Muutamat vastasivat myöntämällä, toiset kieltämällä. Niinkuin Pedro Vicente oli sanonut, ovat matkat täällä Sonoran läpikuultavassa ilmassa erehdyttäviä, ja vaikka Nauchampa-Tepetl ei näyttänyt olevan kauempana kuin kymmenen tai kahdentoista peninkulman päässä, sai samoella hyvinkin toisen verran ehtiäksensä järvelle. Mutta maassa syntyneet ja erittäinkin alkuasukkaat ovat tottuneet näihin harhanäkyihin ja tekevät laskunsa sen mukaan. Muuten eivät kojoteerot olleet täällä ensi kertaa ja tiesivät siis hyvästi, mitä oli tekeminen. Neuvottelunsa koski sentähden ainoastaan heidän hevosiansa toimeentuloa, sillä ne olivat jo juosseet viisikymmentä peninkulmaa ja olivat väsyksissä.

Nämä olivat *mustangia* eli villejä arohevosia, jotka ovat voimakkaita ja kestäviä, jos kohta ko'oltansa ovatkin vähäpätöisiä. Mutta he olivat jo juosseet tarpeeksi tälle päivälle ja olisivat ehkä tulleet ajetuksi pilalle, ennenkuin olisi ehditty vuoren juurelle. Oli siis parempi antaa niiden levätä ja pysähtyä Nauchampa-Tepetlin luona vasta seuraavana päivänä noin puolen päivän tienoilla.

Tämä ajatus oli epäilemättä myös päälliköllä, sillä hän hyppäsi

hevosensa selästä ja valmistihe panemaan sitä liekaan. Kysymys oli siis ratkaistu ja kaikki »El Cascabel'in« (kalkkalokäärmeen) sotilaat seurasivat heti hänen esimerkkiään.

Tapansa mukaan pitivät indiaanit ensin huolta hevosistansa, ennenkuin ajattelivat itseään. He kokoilivat polttoaineita ja sytyttivät suuren tulen ei lämmitelläkseen, koska oli kesä, vaan valmistakseen ateriaa. Heidän puolisansa juoksi vielä neljällä jalalla hylyksi tuomittujen hevosten muodossa, joita kuljettivat mukanansa. Teurastus ei ottanut paljon aikaa. Puukon isku hevosen rintaan pudotti sen kuoliijaana maahan ja veri kuohui virtana sen ympärillä. Silmänräpäyksessä oli se paloteltu, suuret lihapalat seivästettiin puuvartaisiin ja kun niitä tulella oli kärvennetty hetkisen, oli indiaaneilla paisti valmis, joka ei ollut halveksittava.

Hevosensyöjät kokoilivat sitte läheisistä puista muita syötäviä esineitä, jotka eivät näyttäneet vähemmän herkullisilta. Ensiksi *algarobian* ja muitten kasvien terttuja, joita paistoivat tulella ja joista saivat vihanneksensa sekä niitten lisäksi monen kaktuskasvin hedelmiä. Paraimmat niistä olivat *pitahayan*, jonka rungot, tosin paljaita alapuoleltaan, olivat latvassa ympäröidyt sädekiehkuran muotoon istuvilla lehdillä, jotka pitkän matkan päässä sai ne muistuttamaan jättiläiskokoisia kandelaabereja. Tasanko oli täynnänsä sellaisia omituisia puita. Sillä tavalla löysivät kojoteerot keinon hankkia itselleen jälkiruokaa itse aavikossa.

Kun olivat ateriansa lopettaneet, alkoivat he huomispäivän

aamiaiseksi valmistaa ruokalajia, jota apachit pitävät niin suuressa arvossa, että vieläpä yksi heidän heimoistansa, *mezcaleros*, pitävät sitä yksinomaisena ruokanansa, joten ovat nimensäkin saaneet siitä, kasvia kun kutsutaan *mezcal*-kasviksi.

Valmistus oli hyvin yksinkertainen. Kojoteerot nyhtivät ensiksi ylös tarpeellisen määrän mezcaleja, leikkasivat pois kaikki karkeakarvaiset ja terävät lehdet niitten huipuista ja kuorivat pois hedelmää ympäröivän verhon. Siten saatiin syntymään munan muotoinen valkea aine, melkein niin suuri kuin ihmisen pää. Ainoastaan tämä aine syödään.

Sillä välin kuin osa indiaaneja oli näissä valmistuksissa, kaivoivat toiset kuopan, jonka pohjan ja seinät peittivät litteillä kivillä. Sinne heitettiin hehkuvia hiiliä, joiden annettiin palaa tuhkaksi, ja kun kuoppa oli oikein kuumennettu, pantiin mezcalit sinne alas varovasti, käärittyinä sen hevosen nahkaan, joka oli ateriaksi teurastettu. Punaihoiset olivat kääntäneet karvapuolen ulospäin ja kasvikiehkuroiden joukkoon sekoittaneet muutamia palasia raakaa lihaa. He sulkivat tämän alkuperäisen uunin suun paksuilla turpeilla, säilyttäöksensä haudan kaiken yötä kuumana ja poistuivat vakuutettuina seuraavana päivänä saavansa herkullisen aterian.

Nyt he kääriytyivät villasiin vaippoihinsa pelkäämättä mitään äkkiarvaamatonta hyökkäystä näissä erämaissa, jotka ainoastaan itse perinpohjin tunsivat ja nukkuivat rauhallisesti paljas tanner sänkynä ja tähtitaivas sängyn uutimena. Vähän voivat aavistaakaan, että muutamien tuntien hevosmatkan

päässä heidän leiripaikastaan löytyi toinenkin leiri, johon oli majoittunut heidän heimonsa vihollisia, kumminkin liika harvalukuisina voidakseen heille tehdä kovempaa vastarintaa. Jos olisivat voineet tietää sen, eivät olisi lepoa ajatelleetkaan. He olisivat heittäytyneet villien hevosiensa selkään ja nuolen nopeudella rientäneet Salaperäiselle vuorelle.

Kolmas luku.

Vihdoinkin vettä

Sillä aikaa ja suuria vastuksia kohdaten, monella ruoskan lyönnillä ja alituisilla huudoilla *Anda mula maldita!* (»Astu päälle, kirottu muuli!«) lähestyivät väsyneet kullankaivajat vuorta. He kulkivat enemmän matelemalla kuin astuen, sillä muulit, jotka olivat heikontuneet pitkällisestä veden puutteesta, eivät enää jaksaneet vetää raskaita vankkureja ja kuormajuhdat horjuivat kuormiensa alla.

Kun kullankaivajat näkivät vuoren siitä paikasta, johon Pedro oli pysähtynyt, oli heillä sama ajatus kuin Robert Tresillianillakin. He luulivat, että oppaansa erehtyi, kun kahdeksikymmeneksi peninkulmaksi arvosteli jälellä olevaa matkaa. Miehet, jotka kuten kullankaivajat viettävät elämänsä maan alla, tai kuten merimiehet vesillä, ovat hyvin huonoja arvostelemaan kaikkea mitä tapahtuu maan pinnalla. Mutta ne, jotka johtivat matkuetta, muulin ajajat ja muut, tiesivät aivan hyvin, ettei gambusino heitä pettänyt.

Kaikki tulivat kohta samaan johtopäätökseen. Kun olivat tunnin verran matkailleet, eivät he arvelleet tulleensa vuorta lähemmäksi ja toisen tunnin kuluttua välimatka tuskin näkyi vähentyneen.

Päivä ei ollut vielä lopussa, kun he tulivat niin lähelle vuorta,

että selvästi voivat huomata kaikki sen yksityiskohdat ja tarkoin eroittaa sen ulkopiirteet.

Tämä vuori esiyytyy silmien eteen äärettömän suurena katafalkkina; se on muodoltansa pitkulainen, mutta huippu ei kule yhtenä ainoana suorana viivana, sillä tuota vaakasuoraa viivaa katkoo alituisesti puut, joitten varjokuvat kohoten milloin ylemmäs, milloin matalammaksi jääden, kuvastuvat taivaan sinistä taustaa vasten. Merkillistä kyllä näyttää se olevan leveämpi huipusta kuin juurelta. Sen ulkoasu ei tarjoo mitään synkkää, koska nuo lukemattomat rotkot sen sivuilla ovat peitetyt vihreydellä, missä vaan kämmenenkään ala maata on antanut kasvien juurille tilaa.

Salaperäinen vuori sijaitsee melkein pohjoisesta etelään. Se on vähilleen neljä peninkulmaa pitkä ja enemmän kuin peninkulman levyinen, jota vastoin sen korkeus on noin viisi sataa jalkaa. Se on tosin vähäinen korkeus vuorelle, mutta tarpeeksi korkeutta on sillä kumminkin että saa kunnian kantaa vuoren nimeä näillä äärettömillä, avaroilla autioilla, joilla ei ole kilpailijana mikään *sierra* eikä edes minkäänlaista vaaraa, ja joilla se kohoaa aivan yksinäisenä, eksyneenä ja ikäänkuin *kadotettuna* eräaavikon keskelle.

»Millä puolella sijaitsee järvi, sennor Vicente?« kysyi Robert Tresillian, joka aina pysyi matkueen etupäässä don Estevanin ja gambusinon rinnalla. »Eteläisellä«, vastasi viimeksi mainittu, »ja se on meille onneksi, sillä muuten olisi meillä vähintään kymmenen peninkulmaa jälellä.«

»Mitenkä! Minä luulin, että koko vuori ei ollut neljää peninkulmaa pitempi.«

»Se on totta, sennor, mutta ala, joka ympäröi sitä, on peitetty kalliolohkareilla, joitten yli emme voisi ajaa vaunujamme. Minä otaksun, että nämä lohkareet ovat pudonneet alas vuoren huipulta, mutta en ole koskaan voinut ymmärtää, miten ne olisivat voineet vyöryä satoja metriä vuoren juurta ulommaksi. Ja kumminkin olen kaiken elinaikani tutkinut vuoria, ennenkuin rupesin tätä erittäin tutkimaan.«

»Ja teillä on ollut hyvät edut tutkimuksistanne,« vastasi nopeasti don Estevan. »Mutta jättäkäämme nyt geologiset tuumailut sikseen. Minä olen hyvin levoton toisesta asiasta.«

»Mistä asiasta?« kysäsi Tresillian.

»Olen kuullut, että indiaanit välistä käyvät tällä vuorella. Ajatelkaas, jos kohtaaisimme heitä täällä?«

»Se ei ole ensinkään mahdotonta,« mumisi gambusino.

»Vaikka minulla on kiikari,« jatkoi don Estevan, »en voi nähdä mitään merkkiä siinä suhteessa, mutta me näemme vuoren ainoastaan toiselta puolelta, kuka tietää, mitä voipi kätkeytyä sen toisella puolella. Pitää edellyttää kaikkea, vieläpä kovaa onneakin. Ehdotukseni on siis, että ne, joilla on paraimmat hevoset, lähtevät tutkimusretkelle saadaksensa selvyyttä tässä asiassa. Jos tuolla takana löytyisi punaihoisia suuremmissa määrin, niin voisimme ainakin puolustaa itseämme rakentamalla *korral*'in.«

Don Estevan oli vanha sotilas, ja ennenkuin hän alkoi

toimia aarnioitten kanssa, hän oli tehnyt enemmän kuin yhden sotaretken noita kolmea suurta indiaaniheimoa, comanchia, apakeja ja navajeja vastaan. Gambusino ei sentähden vastustanutkaan hänen ehdotustaan Hän hyväksyi sen kaikin puolin ja tarjoutui tutkijakunnan seuraan. Hänen seuralaisikseen määrättiin puoli tusinaa urhoollisia miehiä, joitten hevosilla vielä oli tarpeeksi voimaa voidaksensa päästä indiaanien käsistä, jos heitä ajettaisiin takaa.

Henry Tresillian oli mukana tässä joukossa. Hän oli tarjoutunut heti kuultuansa don Estevanin ehdotuksen, sillä hän ei pelännyt mitään hevosensa puolesta. Hän tiesi, että *Krusader* – niin oli hevosen nimi – voi yllättää minkä vihollisen hyvänsä.

Krusader oli oivallinen araapialainen hevonen, jolla ei ollut vertaistansa maailmassa. Sen ebenholtsimustassa karvassa ei ollut valkeata pilkkuakaan, sen hienot ja suonikkaat jalat, älykkäisyyttä osoittava pään muoto sekä samalla sorea ja voimakas ruumis tekivät sen eläimeksi, jolle ei voinut kilpailijaa löytääkään. Henry rakasti sitä ikäänkuin ystävää. Kaikki matkueen hevoset näyttivät kipeiltä, rääkätyiltä ja puolikuolleilta janosta, mutta Krusader yksin ei näyttänyt kärsineen. Totta onkin, että nuori isäntänsä oli sen kanssa jakanut viimeisenkin vesiosinkonsa.

Muutamien minuuttien perästä läksi tutkijakunta saatuansa tarpeelliset ohjeet nelistäen liikkeelle.

Robert Tresillian ei ollut tehnyt mitään vastaväitettä, että poikansa yhtyisi tiedustelijakuntaan. Hän oli onnellinen

nähdessään sitä urhoollisuutta, jota Henry osoitti kaikissa tilaisuuksissa, ja hän seurasi tätä kauvan lempein katsein.

Toisetkin silmäykset kuin hänen jäivät kauvaksi aikaa kiinnitetyiksi nuorukaiseen huolen ja ylpeyden sekoituksella. Ne olivat Gertrudes Villannevan. Hän ihaili sitä rohkeutta, mitä nuorukainen, jota hänen nuori sydämensä alkoi rakastaa, osoitti, mutta hänen naisellista hempeyttänsä vaivasivat ja tekivät rauhattomaksi ne vaarat, joiden alaiseksi Henry alati heittäytyi.

Kaksikymmentä minuuttia myöhemmin oli koko matkue muuttanut näköään. Eläimet kohottivat päätänsä väräjävin sieramin, ahmivat ilmaa keuhkoihinsa ja nostivat korvansa pystyyn liikutellen niitä suonenvedon tapaisesti. Sarvikarjan mylvintään vastasivat hevoset ja muulit hirnumalla. Mikä melu! Mikä korvia särkevä hälinä! Kaitsijan ääni, hänen, joka oli asetettu koko matkueesta huolta pitämään, kaikui korkeammalle kaikkien muitten.

»*Guarda la estampeda!*« (varokaa tallautumista) huusi hän keuhkojensa täydellä voimalla.

Janoiset eläimet vainusivat vettä. Ei tarvittu enää ruoskien roisketta ajaakseen niitä eteenpäin. Suurella vaivalla vaan voivat kuormarengit, ratsastajat ja ajajat hillitä niiden intoa.

Kohta menivät kaikki eläimet täyttä laukkaa. Hurjasti syöksyivät ne järveä kohden. Muulit ja hevoset sikin sokin vaunujen kanssa ja sarvikarja nelistäen ja meluten tavalla, jota on vaikea sanoilla selittää. Raskaat ajopelit pyörivät nuolen nopeudella, ja kun vuorta lähemmäksi tultaessa maa oli peitetty

kivillä kyllin suurilla kohottamaan pyörät ja kääntämään vaunut
ylösalaisin, päästivät vaimot ja lapset, jotka niissä istuivat,
läpätunkevia huutoja ja odottivat joka silmänräpäys kaatuvansa
kumoon.

Onneksi ja melkein yliluonnollisen sattumuksen
 kautta pysyivät vankkurit kumminkin tasapainossa tässä
 kalliolohkareitten sokkelossa. Ei kukaan kärsinyt suurempia
 vammoja, – päästiin vaan muutamilla aivan vähäpätöisillä.

Tällä vauhdilla kun kuljettiin, ei kestänyt paljoa aikaa
 ennenkuin saavuttiin järven rantaan. Matkustajat, joita laahattiin
 tämän pyörteen mukana, näkivät kohta edessään mahdottoman
 suuren vesilammikon, jota laskevan auringon viimeiset säteet
 valaisivat ja viheriät nurmikot ympäröivät.

Tutkijakunta, joka ei ollut havainnut mitään epäluuloa
 herättävää, oli vielä ratsain vuoren juurella. He näkivät
 hämmästyksekseen matkueen tulleen niin nopeasti, mutta toverit
 eivät olleet tilaisuudessa antamaan heille lähempiä selityksiä.
 Eläimet, jotka vetivät näitä muassansa, jatkoivat rajua vauhtiaan
 järven rannalle asti, eivätkä seisattuneet, ennenkuin vesi nousi yli
 turvan.

Nyt ei kuulunut enää rajua hirnuntaa ja ammunta. Kaikki
 olivat äänettämiä, tyytyväisiä ja ikäänkuin *juopuneita* pelkästä
 vedestä.

Neljäs luku.

El ojo de agua

Seuraavana päivänä niin pian kuin aamurusko alkoi valaista sinistä taivasta, näkivät ne villit eläimet, jotka asustelivat Salaperäisellä vuorella, jalkojensa juurella näytelmän, jota eivät vielä koskaan olleet havainneet tällä yksinäisellä paikalla. Ensi kertaa näet vaunut tai jotkin sentapaiset ajoneuvot olivat seisahduneet näitten kallioitten läheisyyteen.

Ainoat valkoiset miehet, jotka joskus ennen olivat käyneet siellä, olivat metsästäjiä tai yksinäisiä kullansijaita, ja nämäkin olivat harvoin ilmestyneet. Punaihoiset, erittäinkin apakit pysähtyivät siellä mielellään, sillä järvi oli melkein heidän tiensä äärellä, kun tekivät hyökkäyksiään Horcasitas-joen rantoja pitkin.

Meksikolaiset, jotka edellisenä iltana oli lähetetty tutkimaan seutuja, olivat tosin löytäneet lukuisia, vaan aikaisempia indiaanein jälkiä, mutta eivät vereksiä, jotka olisivat todellista pelkoa aiheuttaneet. Tuo valkea hiekka, joka ikäänkuin hopeavyö ympäröi järven, ei kantanut muita jälkiä kuin niitten metsäneläinten, jotka olivat tulleet sinne janoansa sammuttamaan.

Kullankaivajat olivat siis pystyttäneet leirinsä kaikessa turvallisuudessa, kumminkaan eivät jättäneet tekemättä niitä

varokeinoja, jotka ovat tarpeellisia erämaassa. Don Estevan oli ollut liian moneen sotaretkeen osallisena menetelläkseen millään tavalla epäviisaasti. Nuo kuusi vankkuria, jotka asetettiin perätysten kokoonkiinnitetyin aisoin, muodostivat munapyöreän *korral*'in eli tarpeeksi avaran alan antaaksensa tilaa matkueelle. Jos heidän päällensä hyökättäisiin, olisi helppo vahvistaa varustusta pakkilaatikoilla ja muilla muassa olevilla matkatavaroilla.

Mitä hevosiin ja muihin eläimiin tulee, olivat ne liekaan pantuina päästetty laitumelle korralin ulkopuolelle. Edellisten päivien räsistysten perästä ei niillä arveltu olevan vähintäkään halua jättämään näitä meheviä ruokamaita.

Tulet, jotka olivat sytytetyt edellisenä iltana, olivat sammuneet. Niitä ei oltu hoidettu. Mitä apua olisi siitä ollutkaan. Kesällähän ei ole mitään kylmää pelättävänä. Mutta kullankaivajien vaimot sytyttivät tulet uudelleen varhain aamusella valmistaksensa aamuruokaa.

Pedro Vicente nousi yötiloiltaan ennen kaikkia muita, mutta ei ottaakseen osaa näihin kyökipuuhiin, joita gambusinona ja retkikunnan johtajana syvästi halveksi. Hänen nousuunsa näin varhain oli kahdenlaiset syyt, joita ei pitänyt soveliaina ilmaista kenellekään. Hän oli ainoastaan sanonut tavalliselle metsästyskumppanilleen, Henry Tresillianille, että aikoi kiivetä vuorelle päivän valetessa etsiäkseen lintuja ja muita metsän otuksia.

Gambusino, joka oli taitava metsämies, oli jo retken alussa

luvannut varustaa matkueen vereksellä lihalla, mutta ei ollut vielä päässyt tilaisuuteen täyttämään tätä lupaustansa, sillä se vähäinen riista, jonka oli toivonut tapaavansa matkalla, oli kuivuuden vuoksi paennut muille seuduille. Kadotettu aika oli siis jälleen voitettava. Pedro tiesi kokemuksesta, että löytyi lintuja ja nelijalkaista riistaa reheväkasvuisella tasangolla, mistä se vesijakso alkoi, joka täytti järven vedellä. Hän oli antanut nuoren englantilaisen tietää, että siellä tapaisivat sekä lampaita että antiloopeja, ehkäpä karhujakin, mutta aivan varmaan kaikenlaisia kesyttämättömiä kalkkunoja, joita meksikolaiset niiden räikeän äänen vuoksi kutsuivat *guajalote*'iksi.

Vieläkö hän olisi tarvinnut useampia syitä selittääkseen haluansa kiivetä vuorelle, ennenkuin kukaan muu olisi sen tehnyt. Henry Tresillian ei vähemmässäkään määrässä epäillyt tämän selityksen todellisuutta. Hän ei edes voinut aavistaakaan, että gambusinolla voi olla toinen vieläkin tärkeämpi syy. Hän itse oli metsästyksen ja luonnontieteen suuri ihailija ja suostui ihastuksella seuraamaan Pedroa tällä retkellä. Salaperäinen vuori tarjoaisi hänelle epäilemättä useamman kuin yhden merkillisen nähtävän, joka runsaasti palkitseisi ylöskiipeämisen vaivan.

Jos sanomme totuuden ja ilmaisemme nuoren englantilaisen salaiset ajatukset, niin täytyy meidän lisätä, että hän ryhtyi vuorelle nousuun sillä tarkoin punnitulla päätöksellä, että sennorita Gertrudelle toisi joko jonkun harvinaisen kukan, jonkalaisia tämä kokoeli, tai jonkun linnun loistavalla höyhenpeitolla tai jotain muuta voitonmerkkiä, joka

vastalahjaksi tuottaisi hänelle suloisen hymyilyn kauniin tytön puolelta.

Kaikki nämä yhdistyneet syyt vaikuttivat, että Henry Tresillian täysissä tamineissa eikä suinkaan vähemmin pirteänä kuin Pedro, jätti telttansa samassa tuokiossa kuin toinen kömpi ulos siitä vankkurista, jossa oli yönsä viettänyt. Henry oli puettuna englantilaiseen metsästyspukuun, joka soveltui hänelle oivallisesti, ja metsästyslaukku hartioilla sekä kaksipiippuinen pyssy kädessään hän näytti enemmän valmistuneelta ahdistamaan fasaaneja rajoitetulla metsästysalueella tai metsäkanoja eurooppalaisella arolla, kuin että olisi voinut vastustaa eläimiä, jotka kenties eivät olleet niinkään vaarattomia.

Mitä gambusinoon tuli, oli hän puettu niinkuin edellisenäkin päivänä ammattitoveriensä omituiseen pukuun, mutta oli varustanut itsensä oikein hyväpiippuisella tuliluikulla ja jonkunlaisella pienellä lyhyellä miekalla, jota täällä kutsutaan *machete* tai joskus *cortante*.

Koska kaikesta jo edellisenä iltana oli sovittu, lausuivat metsämiehet toisillensa ainoastaan »hyvän päivän« ja menivät sitte hankkimaan itsellensä vähän aamiaista. Kohta ojensi heille muutama kullankaivajan vaimo kupin suklaata sekä *tortilla enchiladan*, puhutellen heitä muutamilla ystävällisillä sanoilla. He joivat kiireesti suklaansa, haukkasivat muutaman suuntäyden äsken mainituita maissikakkuja, kuivia ja kovia kuin nahkaa, mutta välttämättömästi kuuluvia kaikkiin meksikolaisiin aterioihin, sekä hiipivät sen perästä äänettöminä korralin

ulkopuolelle.

Pedroa vaivasi suurempi malttamattomuus päästä matkalle, kuin asianlaita vaatikaan. Aivan varmaan tosin löytyi tuolla Salaperäisellä vuorella hänen tähän saakka yksinänsä tuntema alkamiskohta siihen aarnioon, jonka edellisillä tutkimusretkillänsä oli löytänyt. Mutta aivan nähtävästi tuotti hänelle levottomuutta ja sielun häiriötä joku toinen ajatus. Hän oli synkkä ja hajamielinen sekä vaipui ajatuksiinsa ja oli ääneti. Henry seurasi häntä sanaa sanomatta.

Nouseminen Salaperäiselle vuorelle alkoi melkein heti, kun olivat leiristä lähteneet. Tämä oli ainoastaan mahdollista kiipeämällä ylös uomaa myöten, jonka oli kovertanut vesi ylhäällä kukkulalla olevasta lähteestä, joka joskus myrskyisinä talvina sai aikaan varsinaisen vesiputouksen. Tämä oli kuivana vuoden aikana kivisenä juopana, jonkunlaisena halkeamana kalliossa ja nousi melkein kohtisuoraan tasangolta huipulle kahden mahdottoman kivimuurin välitse. Sen keskessä juoksi puro, joka tätä nykyä ei ollut muuta kuin vesiviiru.

»Uh! Ennen tahtoisin kiivetä nuoraportaita ylös!« sanoi Henry.

»Kieltämättä on tuo rahtusen vaivaloista,« vastasi Pedro, »mutta se on ainoa keino, miten voi päästä tasangolle.«

»Eikö löydy mitään muuta tietä toisessa paikassa?«

»Ei vähintäkään. Kaikilta muilta puolilta ei vuori ole muuta kuin ääretön muuri, jonkunlainen linnoitus, joka on syntynyt jonkun luonnon oikun kautta, kaikilta tahoilta äkkijyrkänteitten

puolustamana, joiden päälle ainoastaan linnut voivat päästä. Eivät edes antiloopitkaan voi niistä kiivetä ja jos tapaamme sellaisia tuolla ylhäällä, niin ovat ne joko siellä syntyneet, tai ovat tätä tietä kavunneet sinne.«

»Tämä on todellakin tie vuohille, virkkoi Henry, joka oli huvitettu siitä, että kivet vyöryivät hänen jalkojensa alla. »On astuttava puolelle ja toiselle ja syrjäkariin ettei vieri takaisin.«

»Varokaa itseänne, sennorito!«⁶ huusi Pedro, kun näki, että seuralaisensa varomatta astui pyöriville kiville. »Varokaa, pienemmänkin kiven vyöryminen voi saattaa suuremmankin liikkumaan paikoiltaan, ja jos nämä kiviharkot vyöryisivät jalkojenne alta, voisivat ne kimmota alas leiriin saakka ja siellä mäsäksi murtaa jonkun.«

Nuori mies vaaleni, kun ajatteli mitä olisi voinut seurata hänen varomattomuudestaan.

»Rauhoittukaa,« sanoi gambusino. »Jos joku onnettomuus olisi tapahtunut, olisimme kyllä sen kuulleet.«

»Voi, kuinka te minua säikytitte,« sanoi Henry. »Mutta teillä on oikein, pitää askeleitansa varoa.«

Nousemista jatkettiin siis verkemmin.

Verrattain lyhyen ajan kuluessa, sillä heillä oli tuskin enemmän kuin viidensadan jalan korkeus kiivettävänä tulivat metsästäjät solatien yläpuolelle ja olivat silloin tasaisella alueella, jossa kasvoi puita.

Käveltyänsä tasangon halki noin kaksi tai kolmesataa metriä,

⁶ Nuori herra.

tulivat he aukeaman suuhun metsässä. Kun meksikolainen kävi aukeamaan, huudahti hän: »*El ojo de agua!*«

Tätä nimitystä, »veden silmä,« käyttävät meksikolaiset lähteestä yleensä tai ainakin siitä paikasta, jossa lähde kuohuu ylös maasta. Henrylle oli tämä runollinen nimitys tuttu, ja hän ymmärsi heti mitä seuralaisensa tarkoitti. Metsäaukon keskeltä tuli vesi kihisten, kirkkaana kuin kristalli, kallion halkeamasta ja muodosti pienen ympyriäisen säiliön, mistä se puro alkoi, joka syöksyi järveen, ja jota metsästäjät olivat seuranneet tähän asti.

Gambusino otti härän sarven, joka hänellä oli mukanaan ja kumartui lähdetä kohden.

»Minun on mahdoton vastustaa kiusausta,« virkkoi hän. »Huolimatta siitä suuresta vesimäärästä, jonka eilen join, näyttää kuin en koskaan voisi janoani sammuttaa.«

Hän täytti ja tyhjensi sarven tuokiossa.

»*Delicioso!*« (suloista) huudahti Pedro ja täytti sen uudestaan.

Henry seurasi hänen esimerkkiään, mutta se pikari, jonka hän kaivoi esille metsästyslaukustaan, oli puhdasta hopeaa. Juomasti kullasta ja hopeasta eivät suinkaan ole harvinaisia Sonoran aarnion omistajille.

Siinä silmänräpäyksessä kuin aikoivat lähteä liikkeelle uudelleen, kuulivat he siipien suhinaa ja näkivät metsän avonaisen paikan reunassa joukon suuria höyhenillä varustettuja olentoja, jotka tallustelivat aivan rauhassa toinen toisensa perästä taivuttaen kaulojansa nielläkseen jonkun hyönteisen tai noukaistakseen heinän korren. Ne olivat *guajaloteja*, joista

Pedro oli puhunut ja muistuttivat niin paljon sukulaisiansa kanatarhassa, että Henry ilman vaikeutta tunsikin ne samalla kuin huomasi ne niiden heimolaisia paljoa kauniimmiksi.

Vanha kukko oli jonon etunenässä. Se ojenteli he juhlaallisesti hyvin ylpeänä komeasta ruumiinrakennuksestaan ja loistavasta höyhenpuvustaan, joka nousevan auringon säteitten valaisemana heijasti kaikkia sadekaaren värejä. Äkkiä se kohotti päänsä ja päästi levottoman äänen. Liian myöhään. Neljä laukausta kuului melkein yhtä haavaa ja vanha kukko makasi ojona maassa kolmen seuralaisensa kanssa. Toiset lensivät hirveästi kirkuen ja sellaisella siipien räminällä, että olisi luullut puimakoneen olleen käymässä. Ne luultavasti ensi kertaa olivat tekemisissä sellaisten murhakoneitten kanssa.

»Emmehän ala niinkään huonosti, vai mikä on teidän mielenne, don Henrique,« virkkoi gambusino.

»Minä tahtoisin vaan jatkaa,« vastasi Henry, joka kyllä tiesi, että hänen ystävättärensä Gertrudes panisi korkeata arvoa guajalotein kauneille höyhenille. »Mutta mitä me niillä teemme. Emmehän voi niitä viedä mukanamme.«

»Mihinkä ne veisimmekään?« vastasi meksikolainen. »Antaa niitten jäädä tantereelle, niin otamme ne takaisin tullessamme... Ooh! Ehkä löytyy täällä susia ja kojootteja, niin ettei meille jäisi muuta kuin höyheniä tuotavaksi. Pankaamme ne korjuuseen.«

Tuokiossa olivat kalkkunoin kynnet sidotut yhteen, jonka perästä kaikki neljä lintua riippui pitahaya-puun korkeimmassa oksassa. »Se kojootti olisi todellakin aika viekas, joka voisi ne

tavoittaa! Ja mikä eläin voisikaan kiivetä ylös tämän kaktuslajin ohkaista runkoa pitkin.«

»Niin ovat meillä linnut hyvässä turvassa,« sanoi gambusino ja latasi pyssynsä. »Eteenpäin! Minä toivon, että tavoitamme niin suuren nelijalkaisen otuksen, että se riittää verekseksi liharuoaksi meille kaikille tänä iltana. Mutta meidän on pakko astua kauvan, sillä laukauksemme ovat luultavasti säikäyttäneet koko likitienoon.«

»Tasanko ei ole erittäin suuri,« virkkoi Henry. »Emme tarvitse mennä hyvin etäälle.«

»Se on laajempi kuin aavistattekaan, sennorito, sillä se on jatkuva jono mäkiä ja laaksoja pienessä astemitassa. Kiiruhtakaamme, muchacho, (nuorukainen) minulla on syyni miksi tahtoisin niin pian kuin mahdollista tasangon toiseen päähän.«

»Mitkä syyt!« huudahti nuori englantilainen hämmästyneenä Pedron levottomasta katseesta, jota ei vastustanut se salaperäisyys, jolla tämä puhui. »Voinko saada ne tietää?«

»Luonnollisesti. Minä olisin jo ilmaissut ne teille, niinkuin muillekin, jos olisin ollut varma asioistani. Mutta en tahtonut synnyttää levottomuutta ilman riittäviä syitä. Kun kaikki selviää, niin olen ehkä erehtynyt. Ehkei se ollutkaan savua.«

»Savua,« toisti Henry. »Mitä te tarkoitate?«

»Minä puhun siitä, mitä luulin havainneeni eilen juuri silloin kun tulimme järven rantaan.«

»Millä paikalla?«

»Koillisessa. Vielä hyvin kaukana täältä.«

»Mutta jos kohta se olikin savua – mitä meillä on sen kanssa tekemistä?»

»Te erehdytte, sennorito. Tässä maailman osassa sellainen merkitsee paljoa. Se voipi ennustaa vaaraa.«

»Lasketteko leikkiä kanssani, sennor Vicente.«

»En suinkaan, muchacho. Ei savua ilman tulta, vai kuinka?»

Henry nyökäytti pilkallisesti päätänsä myönnytykseksi muka tälle vanhalle sananparrelle.

»Kuulkaas,« jatkoi Pedro, »tuskinpa kukaan muut kuin indiaanit olisivat voineet laatia tulta llanoilla. Ymmärrätekö nyt?»

»Täydellisesti. Mutta minä luulin, että siinä osassa Sonoraa, jossa nyt olemme, ei löytyisi muita indiaaneja kuin opataita, jotka ovat mielialtaan hyvänsävyisiä ja joita aina on pidetty meidän ystävinämme aina siitä asti kun heidät käännytettiin kristinuskoon ja saivat sivistystä.«

»Opatasheimon kylät ovat hyvin kaukana täältä ja vastaisella suunnalla siitä, missä eilen savun havaitsin. Ellen erehdy, ovat sen tulen, josta savu nousi, sytyttäneet – ei suinkaan opatas – vaan ihmiset, joilla ei ole heidän kanssansa muuta yhteistä kuin ihoväri.«

»Indiaaneja siis nekin?»

»Apakeja.«

»Se olisi hirveätä,« mumisi nuori englantilainen, joka jo niin kauvan oli elänyt Arispeassa tunteakseen tämän heimon

verellä tahratun maineen. »Minä toivon, että ovat hyvin kaukana meistä,« lisäsi hän äänekkäästi.

»Siinä toivomus, johon yhdyn kaikesta sydäimestäni,« vastasi Pedro. »Jos he yllättäisivät meidät, niin moni meidän miehistämme olisi vaarassa kadottaa päänahkansa. Mutta *muchacho mio*, älkäämme olko peloissamme, ennenkuin tiedämme, olemmeko todellakin hädässä. Niinkuin äsken sanoin, en ole aivan varma aavistuksistani. Kilpajuoksu järvelle alkoi melkein heti, kuin minä luulin näkeväni jotain, ja silloin en ajatellut enää mitään muuta kuin mitä matkueessa tapahtui. Kun minun piti tähystellä uudelleen, ei ollut enää tarpeeksi selkeä voidakseni mitään eroittaa.«

»Savu olikin ehkä ainoastaan tomua, jota tuuli oli ajanut ylös.«

»Minä toivon niin. Minä olen monta kertaa tänä yönä tarkastellut taivaan rantaa ja joka kerta havaitsematta mitään epäluulon alaista. Mutta kaikesta huolimatta en voi olla rauhoitettu. En voi sitä auttaa! Kun on ollut apakilaisten vankina, jos kohta ainoastaan tunnin, ei suinkaan matkusta vapisematta niissä seuduissa, joissa voipi tulla tekemisiin heidän kanssaan. Omasta puolestani on minulla hyvät syyt aina muistella vankeuttani heidän luonaan. Katsokaa itse!«

Meksikolainen avasi vaatteensa ja näytti rinnastaan siihen syvälle poltettua arpea, jonka piti kuvata ihmisen pääkalloa.

»Tuossa näette mitä apakilaiset ovat tehneet minulle. Se huvitti heitä paljon, ja he aikoivat hankkia itselleen vielä

suuremman huvituksen käyttämällä minua ampumataulunansa siten osoittaaksensa ampumataitonsa tarkkuutta. Minun onnistui ajoissa pelastaa nahkani, mutta suurella tuskalla. Ymmärrättekö nyt, muchacho, miksi minä olen niin levoton pääsemään paikalle tällä tasangolla, josta voin saada varmuutta epäilyksilleni. Ooh noita helvetin henkiä! Jos vaan olisivat vallassani, millä innostuksella minä silloin kostaisin!«

Keskustellessaan vaelsivat metsämiehet yhä eteenpäin, mutta pensaat ja liaanit olivat joka paikassa esteenä. Kun he kulkivat hiekkaisen alueen yli, kiinnitti Pedro seuralaisensa huomion jälkiin, joitten väitti olevan jonkunlaisen villilampaan, jota kutsuttiin *carnero*.

»Ellei koko matkue tänä iltana syö lammaspaistia, niin älköön minua enää kutsuttako Pedro Vincenteksi. Älkäämme kumminkaan tuhlatko aikaamme ajamalla niitä takaa. Meillä pitää ensiksi olla varmuus kohtalostamme. – Ooh, mitä se oli?«

Jonkun matkan päässä kuultiin kynsien rapinata kalliota vasten. Tämä ääni uudistui äkkiä monta kertaa. Sitä seurasi jonkunlainen kuorsaaminen.

Gambusino seisattui heti, pani kätensä Henryn olkapäälle estääkseen häntä liikkumasta ja kuiskasi hänen korvaansa:

»Siellä on *carnero*. Koska otus itse asettuu pyssynpiippujemme eteen, saanemmehan käyttää tilaisuutta eduksemme, etenkin kun se ei estä meitä matkustamasta.«

Henryllä ei ollutkaan sen hartaampaa toivomusta kuin saada laukaista kumpaisenkin latinkinsa.

Metsästäjät hiipivät hiljaa puitten alla ja saapuivat toisen aukon reunaan metsässä, missä lauma nelijalkaisia käveli laiturilla – nelijalkaisia, joita ensi katsannolla olisi voinut otaksua saksan hirviksi. Henry Tresillian olisi ehkä tehnyt itsensä syypääksi tällaiseen erehdykseen, ellei olisi nähty, että eläimillä ei ollutkaan hirven haarukkaisia sarvia, vaan käyräksi kiertyneet kuin pässillä.

Laumassa oli sekä urospuolia että naaraita. Eräällä edellä mainituista, ijältänsä kunnianarvoisella oinaksella, olivat sarvet kiertyneet kiehkuraan, paljon suuremmat kuin kaikilla muilla ja niin pitkät, että välttämättömästi tuli arvelleeksi kuinka niitten omistaja menetteli pitääkseen päätään pystyssä sellaisen painon alla. Se kumminkin kantoi ne koholla suurimmalla ylpeydellä, ja juuri sen oli Pedro kuullut polkevan jalkojansa ja äänekkäästi pullistavan sieramiansa. Se uudisti vielä kerran tämän temppunsa, mutta viimeisen kerran. Kuivuneitten lehtien välissä oli karbiinipiippu ojennettu sitä vastaan.

Kaksi tulenliekkiä, kaksi savupilveä, kaksi laukausta ja tuo vanha oinas syöksyi kuolijaana maahan. Sen seuralaiset olivat onnellisempia. Henryn kaksi luotia soluivat niiden nahkan yli kuin teräshaarniskan ja eläimet pelastuivat tuoreina, terveinä.

»*Carrai!*« huudahti gambusino, kun hänen piti nostaa ylös saaliinsa, »me emme onnistuneet yhtä hyvin kuin edellisellä kerralla.«

»Miksi niin?« kysyi nuori englantilainen hämmästyneenä.

»Miten voitte kysyä sitä, sennorito? Nenännehän pitäisi sen

teille ilmoittaa. Ettekö tunne tuota kauheata hajua?»

Henry lähestyi.

»Niin«, sanoi hän vuorostaan, »se on aivan kärsimätöntä!»

»Sellainen mielettömyys! Uhrata luoti eläimelle; joka ei kelpaa syötäväksi,« jatkoi gambusino. »Ja kaikki tämä ainoastaan siitä syystä, että minulla on jotain aivan toista mielessäni.»

»No mitä teillä sitte on mielessänne!»

»Savu! No, mikä on tehty, se on tehty. Älkäämme sitte enempää puhuko koko asiasta, vaan jättäkäämme tuo elukka kojooteille. Huh! Lähtekäämme matkalle niin pian kuin mahdollista!»

Viides luku.

Indiaanein aamiainen

Jos valkoihoiset olivat nousseet ylös aamuruskon kanssa, niin olivat punaihoiset olleet vielä pirakampia, sillä samalla tavalla kuin se eläin, josta ovat nimensä saaneet, hekin mieluummin lähtevät saaliille yöllä kuin päivällä. Toinenkin asia vielä oli syynä: toivo ehtiä Nauchampa-Tepetlille ennenkuin päivän kovin kuumuus alkoi. Villit ihmiset eivät suinkaan halveksi mukavuutta, ja kun vielä lisäksi retken menestys oli heidän hevosiansa voimien varassa, eivät he tahtoneet väsyttää niitä ratsastamalla juuri puolipäivän kuumuudessa. Kojoteerot olivat siis jalkeilla ennen päivän koittoa. He liikkuiivat puoli hämärässä ikäänkuin punertavat haahmut ja toimien syvimmissä hiljaisuudessa, ei sentähden että pelkäsivät ilmaista läsnäoloaan vihollisilleen, koska tiesivät olevansa yksin, vaan sentähden että niin oli heidän tapansa.

Ensimmäinen ajatuksensa oli muuttaa hevosensa, jotka olivat syöneet ruohon sen paikan ympäriltä, mihin ne olivat sidotut. Toinen oli itse syödä aamiaisensa. Kiittäen edellisen päivän valmistuksia eivät he tarvinneet muuta kuin nostaa kannen uudenaikuiselta paistinuuniltansa nostaakseen ylös valmiiksi paistuneet metskalit.

Viisi, kuusi indiaania otti tehtäväkseen tämän vähemmän

hauskan toimen. He nostivat ensiksi käsillensä höyryävät turpeet. Tuhkaksi muuttunut maa vaati suurempaa varovaisuutta, sillä se oli tulikuumaa, mutta nuo villit ruuanlaatijat tiesivät miten asiassa oli menettelemisen ja kohta nähtiin hevosennahka, joka, vaikka hiiltyneenä, kumminkin oli niin luja, että se voitiin kantaa keskelle leiriä. Ympärys avattiin veitsellä ja mehukas ruokalaji levitti oitis ruokahalua kiihoittavan lemunsa, joka suloisesti kohtasi punanahkaisten hajuaistia ja antoi heidän aavistaa odotettavaa nautintoa.

Siinä oli todellakin herkullinen ruoka myös muille kuin villeille. Puhumattakaan hevosen lihasta, jota muutamat herkuttelijat pitävät erinomaisena, kun sitä tällä tavalla valmistetaan, ovat metskalit yhtä hyvä kuin omituinenkin ravintoaine. Se ei muistuta mitään muuta, jota tunnemme.

Metskalit ovat apakilaisten herkkuruokaa. Siispä, niin pian kuin kyökkimestarit olivat lausuneet sanansa »valmis,« heittäytyi kojoteerolauma ahneesti räiskyvän pasteijan kimppuun ja kävi kiinni sormin ja hampain huolimatta siitä, että se heiltä polttikin sormet. Kohta ei löytynyt mitään järellä ja jos hevosennahkainen kuori ei mennyt samaa tietä, niin siihen oli syynä se, että raakalaiset olivat saaneet kyllänsä, sillä muun syötävän puutteessa syövät he hevosen nahkankin pitemmittä mutkitta ja on se heistä hyvinkin hyvää. Tänä päivänä jättivät he sen nelijalkaisille kaimoillensa, kojooteille.

Tämän oivallisen aterian perästä asettuivat he tupakoimaan. Tupakoivat kaikessa hiljaisuudessa, niinkuin ainakin, ja kun

heidän piippunsa olivat tyhjäksi poltetut ja takaisin asetetut säilytyspaikkaansa, nousivat he ylös, päästivät hevosensa irti, käärivät huolellisesti kokoon ne nuorat, joilla hevoset olivat olleet sidotut, ottivat vähäiset matkatavaransa ja heittäyivät satulaan yhtaikaisella tempulla. Nyt he asettuivat niinkuin edellisenäkin päivänä kaksittain pitkään riviin ja katosivat nelistäen.

Tuskin olivat viimeiset punaihoiset jättäneet leirin, ennenkuin toiset elävät olennot hyökkäsivät esille joukottain anastaakseen heidän paikkansa. Nämä viimeksi tulleet olivat susia, jotka olivat viettäneet koko yön hirveästi ulvoen. Kuolleen hevosen haju oli ne sinne viekoitellut ja nyt ne odottivat ainoastaan raakalaisten lähtöä päästäkseen osalliseksi kestiin.

Hetki tämän perästä kojoteerot eivät enää voineet nähdäkään tuota Salaperäistä vuorta. Syynä siihen oli maanpinnan muuttuminen, jota kesti monta peninkulmaa, mutta matka oli heille kumminkin niin tuttua, etteivät ensinkään tulleet huolelliseksi tässä suhteessa.

Säästääkseen mustangejansa ratsastivat he kohtuullisen nopeasti. Muuten heillä ei ollut minkäänlaista syytä kiirehtimiseen, sillä heillä oli hyvä aika joutua perille, ennenkuin kova kuumuus alkoi rasittaa. Eivätkä he enää vaeltaneet hiljaa, vaan rupattivat meluten ja täyttä kurkkua. He olivat nukkuneet hyvästi, murkinoineet vieläkin paremmin eivätkä pelänneet mitään hyökkäystä selkeällä päivällä. Kaikesta huolimatta ja tottumuksen mukaan katselivat he koneentapaisesti ympärillensä ja kiinnittivät huomionsa vähäpätöisimpiinkin seikkoihin.

Äkkiä älyivät he jotain, joka suuressa määrässä antoi heille ajattelemista. Tämä ei ollut taivaan rannalla eikä aavikollakaan; olipahan jono mustia lintuja sinitaivaalla. Mitäpä kummia siinä olikaan ja mitenkä voi näitten lintujen näkeminen saattaa indiaanit levottomiksi. Niin, asianlaita oli se, että linnut olivat korppikotkia kahta lajia *gallinazos* ja *zapilotes*, näitä Meksikon katujen puhtaanapitäjiä, sekä että ne sen sijaan että tapansa mukaan liitelivät kiinteissä ympyröissä tai kiehkuroissa, ohjasivatkin kulkuaan suoraan määrättyä paikkaa kohden, jossa joku haaska luultavasti heitä odotti.

Lintuja löytyi lukematon lauma ja kaikki seurasivat ne samaa suuntaa, juuri sitä, jota indiaanitkin, nimittäin Nauchampa-Tepetliä kohti.

»Mikä kiihoittaa korppikotkia Salaperäiselle vuorelle?«

Tästä kysymyksestä keskustelivat kojoteerot nyt keskenänsä. He voivat sen ratkaista ainoastaan arvaamalla. Tuolla kaukana piti löytyä joku antiloopin tai villilampaan raato, koska noin suuri parvi kotkia kiiruhti sinne niin pitkän matkan päästä! Tekemättä heitä millään tavalla rauhattomiksi, kiihoitti tämä seikka heidän uteliaisuuttaan ja he lisäsivät vauhtiaan.

Kun nyt uudelleen näkivät vuoren, pysähtyivät he äkkiä. Mikä veti nyt heidän huomionsa puoleensa? Punertava pilvi kohosi vuoren eteläiseltä puolelta. Voiko tuo olla sumua järvestä? Ei! Heidän tottuneet silmänsä tunsivat melkein heti tulen tuottaman savun ja samalla he ymmärsivät, että toisia matkalaisia oli ennättänyt sinne ennen heitä sekä asettaneet leirinsä Nauchampa-

Tepetlin juurelle.

Mutta mitä matkalaisia? Opataita? Tuskin luultavaa. Opataita, joita apakit, erämaan sakaalit, halveksivat. Opataat ovat työtä tekevää kansaa, joka ei jätä kyliänsä eikä ajattele muuta kuin viljellä maataan ja elättää karjaansa. Ei löytynyt minkäänlaista syytä, miksi nämä rauhalliset olennot olisivat häipyneet niin pitkän matkan päähän asunnoistaan. Ne olivat luultavammin joukkio valkoihoisia sen kiiltävän metallin haussa, jota etsivät kaikkialla, aina indiaanein alueilla asti erämaassa, jossa yhtä usein löytävät hirveimmän kuoleman.

»Jos tulemme tekemisiin kalpeakasvoisten kanssa, niin kyllä rankaisemme heidän rohkeutensa.«

Tämän päätöksen kojoteerot tekivät.

Heidän tarkastaessaan savupatsasta koettaakseen sen mukaan laskea tulien määrää ja siitä johtua siihen ihmislukuun, joka oli ne sytyttänyt, kohosi toinen pienempi ja ja paljoa valkeampi savu vuoren huipulta ja katosi melkein silmänräpäyksessä. Vaikk'eivät villit olleet mitään kuulleet, tekivät he kumminkin sen johtopäätöksen, että tämä savu johtui pyssystä.

He tuumivat vielä, kun toinen savuntupraus tuli vuoren toiselta puolelta ja katosi niinkuin edellinenkin. Tällä kertaa tiesivät jo punanahkaiset, mitä heidän piti ajatella. Löytyi leiri valkoisia järven rannalla ja metsästäjiä oli kiivennyt ylös vuoritasangolle. Mutta mitä ihmisiä olivat nämä valkoiset? Voivat olla seurue kullankaivajia, mutta yhtä hyvin voivat olla meksikolainen rykmentti ja se muutti hiukan asiata? Eipä sillä,

että olisivat tunteneet mitään pelkoa tulla taisteluun sotamiesten kanssa, eikä läheskään. Heidän heimollansa ja erittäinkin tällä joukolla oli vanha tili selvittämättä meksikolaisten sotilaitten kanssa, mutta heidän menettelynsä oli riippuva tästä kaksoiskysymyksestä. Jos olisivat olleet vakuutetut ensimmäisen arvelunsa oikeudesta, olisivat he suoraan tehneet rynnäkönnön leiriä vastaan ja ahdistaneet sitä urheasti, mutta toisessa tapauksessa tarvitsivat käyttää viekkautta.

Sen sijaan, että olisivat jatkaneet marssiansa kokoontuneessa joukossa, jakautuivat he kahteen parveen, joista toinen kääntyi oikealle ja toinen vasemmalle, tarkoituksessa että siten voisivat saarroksien avulla panna kalpeakasvoisten leirin.

Jos nuo suuret korppikotkat, jotka pimittävät taivaan, ohjasivat kulkunsa Salaperäiselle vuorelle saadakseen siellä hyvän aterian, niin ei niiden huolinut olla rauhattomia. Moinen toivo ei tulisi häpeään!

Kuudes luku.

Los Indios

Me jätimme lukijamme viimein siinä silmänräpäyksessä, jolloin metsästäjät poistuivat sen vanhan oinaan luota, joka putosi maahan Pedron luodin lävistämänä.

Henry ei jakanut kumppalinsa mielipidettä. Hänen mielestään karneron kierukanmuotoiset sarvet ansaitsivat päästä mukaan. Ja sentähden, vaikkei tämä voitonmerkki juuri ollut hänen omansa voittajan oikeudella, päätti hän kumminkin anastaa merkin takaisin tullessaan. Minkä kauniin vaikutuksen nämä jättiläissarvet tekisivätkään jollakin seinällä vanhassa Englannissa.

Silmäys gambusinoon karkoitti kaikki nämät ajatukset. Meksikolainen näytti yhä enemmän rauhattomalta ja Henryä, joka ymmärsi hänen pelkonsa koko totisuuden, alkoi myös levottomuus vaivata. Ei kumpikaan sanonut sanaakaan. Heillä oli tarpeeksi puuhaa raivatakseen itselleen tietä lianein ja oksien läpitse. Nämät esteet viivyttivät heidän matkaansa ja joka kerta kuin Pedro oli pakoitettu käyttämään lyhyttä miekkaansa, päästi hän mukaan aina »joukon pieniä piruja.«

Sillä tavalla estettynä joka askeleelta metsästäjät tarvitsivat enemmän kuin tunnin samotakseen lyhyen peninkulman. Kohta saavuttivat he viidakon ulkoreunan ja tulivat ylätasangon

rajalle. Siellä ulottui heidän katseensa rajatonna pohjoiseen, länteen ja itään sekä käsitti vähintään kaksikymmentä tuhatta peninkulmaa aavikon pintaa. He eivät tarvinneet katsoa niin kauas löytääksensä mitä etsivät. Puoli tiessä tätä matkaa näkivät he paksun kellertävän sekasotkon, jonka alimmainen osa oli tasangolla.

»Tuo ei ole savua,« virkkoi gambusino, »vaan tomua suuren hevosjoukon jälissä. Siellä on varmaankin monta sataa.«

»Ne ovat ehkä viljejä mustangia,« sanoi Henry.

»Ei, sennorito, niillä on ratsastajat selässä. Muuten tomupilvi jakautuisi aivan toisella tavalla. Ne ovat indiaaneja.«

Pedro kääntyi äkkiä leiriin päin.

»*Caramba!*« huusi hän. »Kylläpä oli varomatonta sytyttää tulet! Parempi olisi ollut olla ilman aamiaista! Minähän olenkin enin syypää, minun olisi pitänyt varoittaa heitä. Nyt on se liian myöhäistä. Indiaanit ovat tietenkin huomanneet tämän savun, vieläpä savun meidän laukauksistammekin,« jatkoi hän ja pudisti päätänsä. »Oi, muchacho! Olemme tehneet senkin seitsemän tyhmyyttä Levottomuuteni, kun kiipesin tasangolle, olisi pitänyt vallita kaikkea mitä tein!«

Henry ei vastannut. Kukapahan olisi voinut vastatakaan.

»Mikä onnettomuus, etten pyytänyt don Estevania lainaamaan minulle kiikariansa! Mutta minä näen tarpeeksi hyvin aseettomallakin silmällä ollakseni varma, että minun hätäilemiseni valitettavasti kyllä olivat hyvinkin perustettuja. Meidän metsästyksemme on loppunut, sennorito, ja me tulemme

tappelemaan ennen auringon nousua, ehkäpä ennen puolta päivää! Katsokaas! He jakautuvat nyt.»

Kuten mainitsimme edellisessä luvussa, oli gambusino oikeassa.

»He ovat indiaani-*bravoja*,« (ryövärejä) virkkoi hän totisella äänellä. »Jos ovat apakeja, niinkuin pelkään, silloin taivas meitä varjeltakoon! Aivan hyvin ymmärrän, mitä tuo temppu merkitsee. He ovat äkänneet meidän savumme ja luulevat nyt voivansa yht'aikaa yllättää meidät vuoren kummaltakin puolelta. Palatkaamme leiriin niin pian kuin jalat meitä voivat kantaa. Me emme saa kadottaa sekuntiakaan!«

Tällä kerralla eivät metsämiehet viipyneet matkalla. Juoksivat niin, että olivat lähellä hengästyä, koko sen matkan, jonka olivat raivanneet itsellensä viidakossa. Riensivät sekä karneron että kaktuksen oksassa riippuvien kalkkunain ohitse, eivätkä ajatelleetkaan pysähtyä ottamaan saalistansa.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.